

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ МИКОЛАЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТ
КАФЕДРА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ ТА ТУРИЗМУ

ЕКСКУРСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Методичні рекомендації

для практичних занять та самостійної роботи здобувачів першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Туризм» спеціальності 242 «Туризм»
денної та заочної форми здобуття вищої освіти

Миколаїв
2026

УДК 338.48-32

Е45

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету менеджменту Миколаївського національного аграрного університету від

Укладач:

Г.А. Гарбар – доктор філос. наук, професор кафедри готельно-ресторанної справи та туризму, Миколаївський національний аграрний університет.

Рецензенти:

А.В. Ключник – доктор екон. наук, професорка, завідувачка кафедри публічного управління та адміністрування міжнародної економіки, Миколаївський національний аграрний університет.

В.О. Федосова - керівник офісу, турагенція «Кругосвіт».

ПЕРЕДМОВА

Освітня компонента «Екскурсійна діяльність» розрахована на здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 242 «Туризм» денної та заочної форми здобуття вищої освіти, що забезпечує систему знань та вмінь щодо ефективної організації, управління та просування туристичних послуг, а також для розуміння функціонування туристичної індустрії в цілому.

Особлива роль організації екскурсійної діяльності розкривається в її здатності створювати комплексний, привабливий та безпечний туристичний продукт, який відповідає потребам різноманітних категорій споживачів, систематизації та координації зусиль суб'єктів туристичної індустрії; формування унікального досвіду; забезпечення якості та безпеки; врахування принципів сталого розвитку, відповідальності, інклюзивності та безбарерності; гнучкості та стимулювання економічного розвитку та ін.

Мета дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти професійних знань та практичних навичок з планування та організації екскурсійного обслуговування, розробки та проведення екскурсій.

Завдання дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти професійних (hard skills) та м'яких (soft skills) компетенцій. Професійні: основ екскурсійної діяльності: сутності екскурсії, її основних ознак та функцій, класифікації екскурсій, формування екскурсійної тематики, розробка туристичного продукту, організація та супровід подорожей, управління взаємодією з партнерами, документаційне забезпечення, використання інформаційно-комунікаційних технологій та забезпечення якості й безпеки, просування туристичних послуг. М'які: комунікабельність, організаторські здібності, креативність, стресостійкість й адаптивність, клієнтоорієнтованість та емпатія, аналітичне й критичне мислення та ін.

Предмет дисципліни: теоретичні основи планування, створення та надання екскурсійних послуг суб'єктами туристичної діяльності в сучасних умовах.

Методичні вказівки містять рекомендації та регламентують послідовність здійснення і зміст семінарських (практичних) занять, самостійні завдання призначені допомогти здобувачам вищої освіти у виконанні практичних занять й самостійного опрацювання матеріалу.

Інтегральна компетентність – здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетенції: здатність діяти соціально відповідально та свідомо; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; навички

використання інформаційних та комунікаційних технологій; вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми; навички міжособистісної взаємодії; здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного); здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту; розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем; здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах; здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал; здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку; здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу; здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації; здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства; здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни

Змістовий модуль		Теми		Обсяги годин			
№	назва	№	назва	ЛЗ	ПР	СР	Разом
1	Теоретично-методологічні основи організації екскурсійної діяльності	1	Екскурсійна справа в Україні: історія і сучасність	4	2	2	8
		2	Екскурсії та їх сутність	4	2	2	8
		3	Класифікація екскурсій	4	2	4	10
Всього за змістовий модуль				12	6	8	26
2	Формування професійної майстерності екскурсовода	4	Методика підготовки екскурсій	4	4	4	12
		5	Методика і техніка проведення екскурсій	4	6	6	16

	6	Професійна майстерність екскурсовода	4	6	6	16
	7	Клієнто-орієнтований підхід до екскурсійного обслуговування	2	6	4	12
	8	Інноваційні технології у галузі екскурсійних послуг	4	2	2	8
Всього за змістовий модуль			18	24	22	64
Всього годин по навчальній дисципліні			30	30	30	90

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

ЩОДО СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ
**МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ
 ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Семінарське (практичне) заняття №1**Тема 1. Екскурсійна справа в Україні: історія і сучасність**

Підготувати питання винесені на самостійне опрацювання (презентація PowerPoint):

- історичні етапи розвитку екскурсійної справи;
- наукове осмислення екскурсійної справи як феномена світоглядницької культури людини;
- науковий підхід до практичних форм та методів впровадження екскурсійної діяльності;
- особливості впровадження досвіду екскурсійної справи зарубіжних країн;
- науково-практичне прогнозування шляхів розвитку екскурсійної справи;
- зародження та діяльність різних шкіл і напрямків розвитку екскурсійної діяльності;
- дослідження соціально-філософського сенсу екскурсії;
- гуманістична спрямованість екскурсійної діяльності.

Завдання 1.

Дати визначення поняття «екскурсія» за різними авторами.

Таблиця 1

№	Автор, рік	Визначення

Завдання 2.

Зобразити схему екскурсійного процесу і цілей екскурсії (за Б. Ємельяновим).
 Скласти таблицю з основними поняттями теорії екскурсійної діяльності.

Завдання 3.

У вигляді таблиці записати основні поняття екскурсійної діяльності

Основні поняття теорії екскурсійної діяльності

№	Поняття	Визначення
1	Теорія екскурсійної справи	
2	Екскурсознавство	
3	Екскурсійна діяльність	

Практичне завдання.

1. Кожен здобувач/ка має створити свою власну візитівку, прив'язавши її до свого населеного пункту на інтерактивній карті України за допомогою додатка

<https://www.google.com/maps>. Потрібно підписати візитівку своїм ім'ям та прізвищем, додати фото і вказати після нього ваші хобі. Поставити відповідний вашому настрою стікер.

2. Есе на тему «Вдосконалення екскурсійної діяльності в контексті Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року».

Семінарське (практичне) заняття №2

Тема 2. Екскурсії та їх сутність

Підготувати питання винесені на самостійне опрацювання (презентація

PowerPoint):

- Екскурсії та їх сутність
- Екскурсія як різновид туристських послуг.
- Особливості екскурсійного продукту.
- Функції та ознаки екскурсії.
- Психологічні основи екскурсійної діяльності.
- Суб'єкти ринку екскурсійних послуг.
- Екскурсійний метод: мета та особливості.
- Екскурсійна методика.
- Сутність екскурсійного аналізу.

Завдання 1.

Назвати функції екскурсії. У вигляді таблиці розкрити зміст кожної функції, використовуючи відповідні тези: 7

- Екскурсія має чітку спрямованість, сприяє поширенню політичних, філософських, наукових, художніх і інших поглядів, ідей, теорій. Основу екскурсії складають: ідейність, науковість, зв'язок з життям, переконливість і зрозумілість.
- Екскурсія конкретизує знання екскурсантів по історії, у області мистецтва, архітектури, літератури, економіки. Екскурсія допомагає побачити те, що екскурсанти знали за письмовими джерелами, з шкільних програм, з лекцій.
- Екскурсія забезпечує задоволення і формування духовних потреб людини. В екскурсію можуть бути включені: фрагменти з художніх фільмів, науково-популярний або хронікально-документальний фільм цілком; виступи учасників або очевидців подій, ветеранів війни; зустріч з керівниками промислових або сільськогосподарських підприємств, інженерно-технічними працівниками, передовими робітниками в екскурсіях на виробничі теми; прослуховування музичних творів, присвячених життю і творчості композиторів, артистів, музикантів; прослуховування виступів державних і громадських діячів в звукозаписі.
- Завдання екскурсії – повідомити знання аудиторії і викликати інтерес у людей до конкретної галузі знань. Після відвідання літературної екскурсії, її учасники виявляють надалі цікавість до конкретного письменника. Учасники таких екскурсій надалі читають літературу по образотворчому мистецтву, літературній творчості,

відвідують музеї, інші екскурсії. Екскурсія для багатьох стає початком роботи по самоосвіті

- Екскурсія відповідно до своєї теми містить інформацію по конкретному розділу знань: історії, археології, мистецтвознавства, медицини, біології, техніки, народного господарства, культурного будівництва; про досягнення, сучасні тенденції, винаходи в кожній з них.

Функції екскурсії та їх характеристика

№	Функція	Характеристика

Завдання 2.

При проведенні екскурсій використовуються різні методи пізнання: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтезу, методи абстрагування, аналогії, моделювання, узагальнення, експерименту та ін. Показ об'єкта екскурсії повинен бути побудований так, щоб поступово розкривалися його особливості. Аналіз і синтез активно використовуються в тій частині екскурсії, яка отримала умовну назву "показ", то індукція і дедукція знаходять місце в оповіданні. Порядок спостереження, його послідовність можуть носити індуктивний або дедуктивний характер.

Метод пізнання	Зміст методу пізнання
Метод аналізу	
Метод синтезу	
Метод абстракції	
Історичний метод	
Логічний метод	
Індуктивний метод	
Дедуктивний метод	

Наведіть приклади використання методів пізнання в екскурсійній діяльності.

Практичне завдання.

Кожен здобувач/ка отримує за жеребом назву обласного центру, в якому знаходить найцікавішу екскурсію і робить її повну класифікацію й опис у вигляді презентації. Увага! Не можна описувати тури. Файл презентації має бути підписаним за зразком Артеменко Надія_УТ-21_найцікавіша (місто)... Презентація має містити список джерел, що оформлюються за зразком <http://aphd.ua/prykladyoformlennia-bibliografichnoho-opysu-vidpovidno-do-dstu-83022015/> Мультимедійна презентація – набір слайдів і спецефектів, текстових пояснень, що зберігаються в одному файлі. Для її створення найлегше користуватися PowerPoint OpenOffice. Дотримуйтесь інструкцій щодо роботи з цими програмами для користувачів «Як створити презентацію (довідкові матеріали)». http://www.slideshare.net/makeeva_o/power-point-2003— URL: 15230760?related=3, а також можете переглянути навчальні фільми «Як працювати в Power Point». URL:<https://www.youtube.com/watch?v=MP4RLUgsHdI>,

«Як додати звук в PowerPoint». URL: https://www.youtube.com/watch?v=yi_Zg7HKi6U. Також можна використовувати різні сервіси для створення презентацій як то Prezi, Canva, Keynote, Piktochart, за умов, що її можна зберегти і подати на оцінювання у форматі PDF. Докладніше про ці сервіси можна прочитати тут: В якій програмі роблять презентацію: 10 найкращих сервісів. URL: https://www.mojo.ua/ua/news/v_kakoy_programme_delayut_prezentatsiyu_10_luchshikh_servisov.html. Презентація повинна мати 7-10 слайдів, на яких розкривається головна проблематика питання з метою презентації на загал характеристики проблеми та висновків. По можливості презентація має супроводжуватися максимальною кількістю ілюстративного матеріалу. Потрібно строго слідкувати, щоб подані ілюстрації відображали тему, відповідну подію. Також доречно посилатися в презентаціях на аудіо- та відеодокументи, подаючи презентацію у класрум/аудиторію разом із файлами, з яких були запозичені відповідні матеріали. Перед тим, як почати робити презентацію, ви повинні володіти всіма необхідними матеріалами. Назбирайте якомога більше інформації, що наявна за проблематикою питання. Накидайте тези, скопіюйте фотографії, аудіо- та відео в одну теку. Переконайтеся, що всі дані підкріплені джерелами, посиланнями на наукову літературу.

Семінарське (практичне) заняття №3

Тема 3. Класифікація екскурсій

Підготувати питання винесені на самостійне опрацювання (презентація

PowerPoint):

- класифікація екскурсій за змістом;
- класифікація екскурсій за складом учасників;
- врахування освітнього та життєвого досвіду екскурсантів;
- особливості роботи з фаховими групами екскурсантів;
- екскурсійна робота з іноземцями;
- міські і заміські екскурсії;
- проведення виробничих екскурсій;
- музейні екскурсії;
- екскурсії за способом пересування.

Завдання 1.

Заповнити таблицю класифікації екскурсій за різними критеріями.

Класифікація екскурсій за різними критеріями

Критерії	Класифікація
За критерієм змісту	
За тематикою	
За складом учасників	
За місцем проведення	
За способом пересування	
За способом проведення	

Завдання 2.

Підготувати огляд існуючої екскурсійної тематики на туристичних підприємствах міста та регіону.

Завдання 3.

Підготувати огляд наявної краєзнавчої літератури та джерел додаткової інформації щодо екскурсійних об'єктів Миколаївщини.

Практичне завдання

Підготувати презентацію «Огляд екскурсійних ресурсів міста та його околиць».

МОДУЛЬ 2. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЕКСКУРСОВОДА

Семінарське (практичне) заняття №4

Тема 4. Методика підготовки екскурсій

Підготувати питання винесені на самостійне опрацювання (презентація

PowerPoint):

- Методика підготовки екскурсій
- Організація підготовки інноваційного екскурсійного продукту (стадії: попередня робота, безпосередня розробка, захист).
- Етапи розробки екскурсії (визначення мети, завдань і теми екскурсії, відбір та вивчення інформаційних джерел, відбір та вивчення екскурсійних об'єктів, складання маршруту екскурсії, підготовка тексту екскурсії).
- Комплектування “портфеля екскурсорова”.
- Складання технологічної карти екскурсії.
- Документація необхідна для кожної екскурсійної теми.

Завдання 1.

Провести попередню роботу по підготовці нової екскурсії:

Етап 1. Вибір теми.

Після оприлюднення доповідей студентів по огляду існуючої екскурсійної тематики на місцевих туристичних підприємствах та екскурсійних ресурсах регіону студенти повинні обрати тему майбутньої екскурсії та сформулювати її назву.

Етап 2. Визначення мети і задач екскурсії.

Студенти повинні сформулювати мету майбутньої екскурсії. Приклад формулювання: розширення світогляду екскурсантів, знайомство екскурсантів з історією і сучасністю міста, отримання додаткових знань з певної тематики, виховання патріотизму і любові до міста й України, естетичне виховання та ін.

Етап 3. Відбір літератури і складання бібліографії.

До початку практичного заняття студенти виконують завдання для самостійної роботи по підготовці огляду наявної краєзнавчої літератури відповідної тематики та джерел додаткової інформації. На практичному занятті кожний студент аналізує зміст одного з літературних джерел по темі екскурсії.

Етап 4. Визначення інших джерел екскурсійного матеріалу.

В якості додаткових джерел екскурсійної інформації студенти готують аналітичні доповіді про: інтерактивний або електронний ресурс, картографічні джерела, можливих очевидців подій, архівні матеріали та ін. по темі екскурсії.

Завдання 2.

Розробка екскурсії:

Етап 5. Відбір і вивчення екскурсійних об'єктів

Студенти відбирають екскурсійні об'єкти, характеризують їх за змістом, за функціональним призначенням, за ступенем збереженості і проводять багатовимірну оцінку екскурсійних об'єктів. Наприкінці в залежності від результатів оцінки студенти повинні відібрати 15-20 екскурсійних об'єктів на яких будуть ґрунтуватися підтеми екскурсії і викладатися додатковий матеріал, окреслюється основний зміст розповіді та назви підтем. Відбір об'єктів закінчується складанням картки об'єкту.

Практичне завдання.

Картка екскурсійного об'єкта

Кожен зі здобувачів за жеребом отримує назву об'єкта за яким готує паспорт-картку об'єкта в електронному вигляді файл Word. Паспорт-картка екскурсійного об'єкта містить ряд характеристик, які необхідно чітко описати і подати за наступною схемою у вигляді таблиці.

1. Назва пам'ятки (попередня, усі, які існували, сучасна).
2. Місцезнаходження об'єкта, адреса (район розташування, орієнтація за іншими об'єктами). До картки додається фотографія об'єкта (якісне фото сучасного вигляду пам'ятки та ретро-фото).
3. Опис пам'ятки (автор, дата спорудження, з яких матеріалів виготовлено; подати характеристику візуального зображення, символічного навантаження пам'ятника, текст меморіального напису).
4. Історична подія, з якою пов'язаний об'єкт, дата цієї події (лаконічно описати, вшануванню якої події чи якої особи присвячений пам'ятник).
5. Джерела відомостей про пам'ятку (зазначити використану літературу, архівні матеріали, усні перекази).
6. Збереження пам'ятки (стан об'єкта та прилеглої території, дата останнього ремонту і реставрації).
7. Охорона пам'ятки (на кого покладена, яким рішенням). Потрібно перевірити це у переліках, що додаються.
8. У яких екскурсіях пам'ятка використовується як об'єкт показу (здійснити моніторинг екскурсій міста, що пропонуються різними туристичними фірмами, та зазначити, в яких екскурсіях використовується пам'ятник як основний чи

допоміжний об'єкт показу; якщо ж не використовується – запропонувати власну версію залучення його до екскурсійних маршрутів).

9. Дата складання картки, П.І.П та посада особи, яка склала картку.

Увага! Список джерел має бути складений особисто. Матеріали з Вікіпедії чи інших популярних джерел не зараховуються.

Семінарське (практичне) заняття №5

Тема 5. Методика і техніка проведення екскурсій

Підготувати питання винесені на самостійне опрацювання (презентація

PowerPoint):

- інноваційні форми просування екскурсійного продукту;
- принципи проведення екскурсії та її адресність;
- сім основоположних ознак екскурсії;
- вплив екскурсовода на екскурсантів;
- заповіді екскурсійної справи;
- наповнення «портфелю екскурсовода»;
- технологічні інструменти в екскурсії;
- моторність і локальність в екскурсії.

Завдання 1.

Запропонувати для конкретних екскурсійних об'єктів прийоми розповіді і показу:

- Опанування методичних прийомів показу. Підібрати прийоми показу для об'єктів, що відносяться до кожної з підтем екскурсії (індивідуальне завдання студента). Під час захисту практичного заняття обґрунтувати свій вибір та продемонструвати обрані прийоми.
- Опанування методичних прийомів розповіді. Для кожного з екскурсійних об'єктів підібрати 2-3 прийоми розповіді і використовуючи наявний фактичний матеріал (зібраний та підготовлений на попередніх заняттях) написати індивідуальний текст та на наступному заняття продемонструвати його.

Завдання 2.

Опанувати особливі методичні прийоми:

- зустріч екскурсантів з одним з учасників історичних подій - прийом, що робить екскурсію більш документальною, доказовою. При цьому повинна забезпечуватися документальність виступів учасників подій. Фактичний матеріал, який вони використовують, ретельно перевіряється;
- прийом дослідження. Наприклад: глибина колодязя визначається за допомогою палаючого аркуша паперу, який, падаючи, висвітлює спочатку

стілки, потім далеке дно;

- глибина ущелини виміряється кинутим камінчиком. Прийом дослідження сприяє активізації сприйняття змісту екскурсії її учасниками, частіше він використовується на екскурсіях з дітьми й підлітками;
- прийом демонстрації наочних матеріалів включених в «портфель екскурсовода». Найбільше поширення одержав ілюстративний прийом □ розповідь екскурсовода супроводжується показом посібника. Прийом коментарю - показ експоната передує розповіді. Розповідь є лише поясненням до експоната з «портфеля» (при показі будівлі демонструється фотографія його внутрішнього оздоблення з наступними коментарями екскурсовода та ін.) Прийом контрасту, коли фотографія (або малюнок) показується для того, щоб переконати екскурсантів у тому, як змінилося історичне місце (площа, вулиця, будівля), яке в цей момент оглядають екскурсанти;
- використання технічних засобів - планшета з аудіо, відео та ін. З їхньою допомогою глибше розкривається тема, підсилюється зоровий та слухове сприйняття екскурсій. Можуть бути прослухані виступи учасників подій в аудіозаписі. При проходженні групи по місцях, де жили й творили видатні письменники, поети, композитори, в екскурсію включають виконання їхніх творів. Такі музичні й літературні записи не повинні бути тривалими. Вони є частиною екскурсії, притаманні їй темі й не являють собою самостійного заходу.

Практичне завдання.

Особистісні якості екскурсовода

Кожен/а здобувач/ка підбирає комплекс із 10 вправ на розвинення дикції. Приклади вправ можна знайти за посиланнями: Дикція: вправи для покращення чіткості вимови. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=frB13B11MFY> Вправи для покращення дикції від Наталки Пазюк. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=6Vdu73pICj0> Вправи на дикцію та розучування скоромовок. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=UOwISLHGrX0> Як покращити дикцію і артикуляцію? Дієві вправи для чіткої вимови URL: <https://www.youtube.com/watch?v=DaYfTBKD4Xc> Кожна особа особисто демонструє засвоєння вправ – не менше 5 разів для кожної вправи на відео. Відео, відзняте за допомогою 196 відеокамери телефона чи комп'ютера, необхідно подати в Classroom у форматах MP4 або AVI без архівування.

Семінарське (практичне) заняття №6

Тема 6. Професійна майстерність екскурсовода

Підготувати питання винесені на самостійне опрацювання (презентація

PowerPoint):

- підготовка нової генерації кваліфікованих кадрів у сфері туризму;
- усвідомлення значущості кадрового забезпечення;
- діяльність Всеукраїнської асоціації гідів;
- нормативно-правова база підвищення кваліфікації кадрів екскурсійного обслуговування;
- кваліфікаційні вимоги до екскурсоводів;
- фахові компетентності екскурсовода;
- екскурсійна діяльність в системі послуг туристичної індустрії;
- вибір видів і термінів підвищення кваліфікації екскурсоводів.

Завдання 1.

Навести якості "ідеального гіда" (на власний розсуд.

Завдання 2.

Навести гарні приклади екскурсії та роботи гіда.

Практичне завдання.

Відшукуйте в мережі Інтернет фото вулиці м. Миколаєва, назву якої отримує за жеребом, і створити презентацію слайдів, що одночасно містять старовинне фото та фото, зроблене з того ж ракурсу самостійно з датою на ньому певної історичної вулиці/узвозу міста Миколаєва.

Семінарське (практичне) заняття №7

Тема 7. Клієнтозорієнтований підхід до екскурсійного обслуговування

Підготувати питання винесені на самостійне опрацювання (презентація

PowerPoint):

- Дослідження ринку екскурсійних послуг (екскурсійний маркетинг).
- Маркетинг як управлінська діяльність.
- Реклама.
- Комунікаційна діяльність (робота із замовниками; робота з постачальниками й посередниками).
- Документальне оформлення взаємин.

- Менеджмент екскурсійної діяльності.

Завдання 1.

Дати розгорнуту характеристику послугам, які використовуються в екскурсійній діяльності; документам при наданні цих послуг.

Завдання 2.

Охарактеризувати 4 види організацій, які функціонують на ринку екскурсійних послуг.

Практичне завдання.

Створити презентацію-огляд про просування на ринок авторських екскурсій професійного екскурсовода на території України (за власним вибором) за наступними питаннями:

1. Якими соціальними сторінками користується екскурсовод?
2. На яких туристичних сайтах є інформація щодо його діяльності?
3. Чи наявний власний сайт у екскурсовода?
4. Яким чином відбувається просування нових авторських екскурсій цієї особи?
5. Як відбувається просування екскурсій у соціальних мережах.
6. Проаналізуйте відгуки про авторські екскурсії – які у цієї особи є беззаперечні переваги над іншими?
7. Чи представлений цей екскурсовод на сайті TripAdvisor?

Семінарське (практичне) заняття №8

Тема 8. . Інноваційні технології у галузі екскурсійних послуг.

Підготувати питання винесені на самостійне опрацювання (презентація PowerPoint):

- Місце екскурсії в економіці країн
- Інтерактивні елементи в екскурсійній діяльності (квест-екскурсії, костюмовані екскурсії, інтерактивні екскурсії)
- ІТ-технології в екскурсійній діяльності
- Віртуальні тури, 3-D екскурсії
- Використання доповненої реальності
- Використання аудіо-гіда в екскурсії
- Анімаційні екскурсії
- Іммерсивні екскурсії
- Екскурсії з елементами гри
- Використання QR-коду в екскурсії

Завдання 1.

Дати характеристику таким інноваційним технологіям : «смарт-окуляри», «розширена реальність».

Завдання 2.

Ознайомтесь з деякими розповідями гідів за посиланнями:

- Закохувати в Київ: три правила гіда в капелюшку. URL: <https://tyzhden.ua/PrivateUrbanStudies/188350?fbclid=IwAR1ob1Fu2hL5-8GruiJKsH5yAoN5T8Gf6AXIwli0qaf8t5etnIHJEDpSng>
- Хороший гід - людина, яка передає закоханість у власне місто. URL: <https://wz.lviv.ua/article/130435-khoroshyi-hid-liudyna-iaka-peredaie-zakokhanist-u-vlasne-misto>
- Яніна Гаврилова: "Творчий туризм став новим трендом URL: <https://zruchno.travel/News/New/1453?lang=ua>

Завдання 3.

Напишіть коротке есе на одну з тем:

- Як провести незабутню екскурсію
- Цифрові технології і екскурсії
- Живе спілкування чи аудіогід: що обрати?
- Значення образу гіда для сприйняття екскурсії.
- У чому популярність театралізованих екскурсій?
- Історичні реконструкції на екскурсіях.
- Як допомогти пізнати і полюбити своє місто.
- Ти розглядаєш місто, а місто розглядає тебе.
- Цікаві казуси на екскурсії у незнайомому місті.
- Епідемія, карантин і віртуальні тури.
- Квест-екскурсії: дивовижні пригоди.
- Нічні екскурсії: секрет популярності.

Практичне завдання.

Створити мультимедійну презентацію з власним рейтингом 10 цікавих інноваційних екскурсій у світі (на кожному слайді одна екскурсія), зі списком джерел презентація підписується за зразком Васильченко Анатолій_УТ-22_інновації в екскурсії. Не можна включати до рейтингу квести та театралізовані екскурсії, а лише ті, що використовують інноваційні технології та програми. Звукотрансмісори та підсилювачі до цієї категорії не відносяться.

17

**Тести до практичних занять та самостійної роботи студентів з тем курсу
«Екскурсійна діяльність»**

1. Екскурсійний показ

- A. процес реалізації принципу наочності, наочний спосіб ознайомлення з екскурсійним об'єктом або декількома об'єктами одночасно
- B. процес реалізації принципу наочності, наочний спосіб ознайомлення з екскурсійним об'єктом або декількома об'єктами на маршруті
- C. процес реалізації принципу науковості, наочний спосіб ознайомлення з екскурсійним об'єктом
- D. процес реалізації принципу показу, наочний спосіб ознайомлення з екскурсійним об'єктом або декільком об'єктами одночасно

2. Згідно з класифікацією методичних прийомів екскурсії, прийом характеристики є

- A. визначення відмітних властивостей та якостей предмета
- B. форма викладу матеріалу
- C. довідка про історичну подію
- D. довідка про зовнішні сторони об'єкта

3. Заходи, що відносяться до форм контролю за якістю екскурсії

- A. рецензування методичної документації
- B. проведення пробних екскурсій
- C. оцінка індивідуальних текстів екскурсовода
- D. усі варіанти вірні

4. Засновник теоретичних основ методики проведення екскурсій

- A. Ємельянов Б.В.
- B. Федорченко В.К.
- C. Герд В.А.
- D. Квартальнов В.С.

5. Значення терміну «метод»

- A. засіб пізнання, спосіб відтворення в мисленні досліджуваного предмета, побудови і обґрунтування системи знань
- B. форма поширення знань і виховання, побудована на екскурсійному методі
- C. спосіб або образ мислення
- D. тлумачення явищ природи і суспільства 30

6. Метод, який характеризує педагогічний зміст діяльності екскурсовода

- A. спостереження
- B. прийом руху
- C. зорового монтажу
- D. виконання завдання

7. Композиція екскурсії

- A. вміння розкрити тему та логічно структурувати екскурсійний матеріал
- B. розміщення, послідовність і співвідношення структурних частин екскурсії: підтем основних питань, вступу та завершальної частини
- C. текст екскурсовода, виконаний з дотриманням вимог усної публічної мови
- D. цілеспрямована, науково обґрунтована демонстрація музейних предметів, композиційно організованих, прокоментованих, технічно й художньо оформлених

8. Предмет екскурсійної методики

- A. уміння удосконалювати зміст екскурсій, методику і техніку її проведення

- В. уміння встановлювати ділові стосунки з групою та іншими екскурсоводами
- С. цілеспрямоване вивчення, систематизація, формулювання та застосування на практиці прийомів і засобів навчання і виховання
- Д. тлумачення явищ природи і суспільства

9. Приватні методи

- А. сходження від абстрактного до конкретного
- В. методи, які знаходять застосування в одній з наук або галузі знань, а також при використанні різних форм повідомлення знань
- С. метод, який є основою будь-якого пізнавального процесу, незалежно від сфери де відбувається дослідження
- Д. методи, які служать основою для багатьох наук, аналіз і синтез, індукція та дедукція, узагальнення і абстрагування, аналогії та ін.

10. Контрольний текст екскурсії

- А. мовний вираз, який у прямій і непрямій форм позначає зміст екскурсії
- В. туристична послуга
- С. підібраний й уточнений (перевірений) екскурсійний матеріал, що розкриває тему екскурсії
- Д. кількість об'єктів, які людина може сприйняти і запам'ятати протягом відносно короткого часу.

11. Засновник теоретичних основ методики проведення екскурсій

- А. Ємельянов Б.В.;
- В. Федорченко В.К.;
- С. Герд В.А.;
- Д. Квартальнов В.С.

12. Значення терміну «метод»

- А. засіб пізнання, спосіб відтворення в мисленні досліджуваного предмета, побудови і обґрунтування системи знань
- В. форма поширення знань і виховання, побудована на екскурсійному методі
- С. спосіб або образ мислення
- Д. тлумачення явищ природи і суспільства

13. Метод, який характеризує педагогічний зміст діяльності екскурсовода

- А. спостереження В. прийом руху
- С. зорового монтажу Д. виконання завдання

14. Композиція екскурсії

- А. вміння розкрити тему та логічно структурувати екскурсійний матеріал
- В. розміщення, послідовність і співвідношення структурних частин екскурсії: підтем основних питань, вступу та завершальної частини
- С. текст екскурсовода, виконаний з дотриманням вимог усної публічної мови
- Д. цілеспрямована, науково обґрунтована демонстрація музейних предметів, композиційно організованих, прокоментованих, технічно й художньо оформлених

15. Предмет екскурсійної методики

- А. уміння удосконалювати зміст екскурсій, методику і техніку її проведення
- В. уміння встановлювати ділові стосунки з групою та іншими екскурсоводами
- С. цілеспрямоване вивчення, систематизація, формулювання та застосування на практиці прийомів і засобів навчання і виховання
- Д. тлумачення явищ природи і суспільства

16. Приватні методи

- А. сходження від абстрактного до конкретного

В. методи, які знаходять застосування в одній з наук або галузі знань, а також при використанні різних форм повідомлення знань

С. метод, який є основою будь-якого пізнавального процесу, незалежно від сфери де відбувається дослідження

Д. методи, які служать основою для багатьох наук, аналіз і синтез, індукція та дедукція, узагальнення і абстрагування, аналогії та ін.

17. Показ об'єкта

А. сума вимог, які стосуються організації руху екскурсантів, розташування групи біля об'єкту;

В. автоматизоване вміння виконувати певні дії;

С. система цілеспрямованих дій екскурсовода і екскурсантів, спостереження об'єктів під керівництвом кваліфікованого фахівця;

Д. комплекс інформаційних матеріалів.

18. Комплекс наочних приладь, що використовуються екскурсоводами під час проведення екскурсії

А. «вадемекум»

В. «портфель екскурсовода»

С. планшет

Д. умовний екскурсійний «збірник фотографій»

19. Комплекс заходів, спрямованих на організацію проведення екскурсії і створення сприятливих умов для сприймання матеріалу

А. техніка проведення екскурсії

В. екскурсійна методика

С. екскурсійна діяльність

Д. технологія обслуговування

20. Документ, який визначає кваліфікацію екскурсовода

А. ваучер

В. наряд-путівка

С. бєдж-екскурсовода

Д. відповідний диплом (сертифікат)

1. Індустріальний спадок Миколаєва.
2. Миколаївському зоопарку 125 років.
3. 220 років від дня народження К. Х. Кнорре (1801- 1883), астронома і геодезиста, першого директора Миколаївської астрономічної обсерваторії (нині – НДІ «Миколаївська астрономічна обсерваторія»).
4. 120 років тому відкрито Миколаївську водолікарню доктора Кенігсберга (нині – КНП «Миколаївський обласний центр медичної реабілітації та спортивної медицини») (1901).
5. 155 років від дня народження С. І. Гайдученка (1866- 1922), дослідника Ольвії, першого директора Миколаївського міського природно-історичного музею.
6. 190 років від дня народження Ф. О. Бредіхіна (1831- 1904), видатного вченого-астронома, уродженця м. Миколаєва.
7. 195 років з дня відкриття миколаївського міського бульвару біля р. Інгул (нині – Флотський бульвар) (1826);
8. Смачний Миколаїв.
9. Кримінальний Миколаїв.

Рекомендована література

Базова література

1. Гайдай О. М. Музеєзнавство : навчальний посібник. Миколаїв : ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 212 с. URL: <https://surl.li/gerdjk>
2. Екскурсологія : підручник / за ред. В. О. Негодченка. Київ : Каравела, 2023. 370 с.
3. Іванунік В. О. Туристичний менеджмент : навч. посіб. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с. URL: <https://geotour.chnu.edu.ua/media/cosclxcs/turystychnyi-menedzhment-ivanunik-2022.pdf>
4. Лавренко В. Практичне музеєзнавство. Дніпро : ЛПА, 2023. 116 с. URL: https://drive.google.com/file/d/101RDiiFjIe8SIozbe8LrEPxJChkU_p64/view
5. Організаційно-екскурсійна діяльність : конспект лекцій / уклад. Т. Л. Повалій. Суми : Сумський державний університет, 2022. 173 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8e9fc960-4ec7-4d38-a8dd-718768dc6c12/content>
6. Організація екскурсійної діяльності : навчальний посібник / уклад. Л. А. Слатвінська. Умань : Візаві, 2022. 205 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0053098.pdf>
7. Організація екскурсійної діяльності : навчально-методичний посібник / уклад. Н. В. Аксьонова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 232 с. URL: <https://surl.li/wuekkv>
8. Торяник В. М., Хрідочкін А. В., Джинджоян В.В. Екскурсологія : підручник / за ред. В.О. Негодченка. Дніпро : ДГУ, 2022. 370 с. URL: <https://surl.lt/urisd>
9. Торяник В.М., Хрідочкін А.В., Джинджоян В.В. Основи музеєзнавства: навчальний посібник. Київ : Каравела, 2024. 300 с. URL: <https://surl.li/ocdwqz>
10. Чернишова Т. М. Організація екскурсійної діяльності : навчальний посібник. Житомир : Поліський національний університет, 2022. 160 с. URL: http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/13044/1/OED_2022_160p.pdf
11. Чернишова Т. М. Організація екскурсійної діяльності : навчальний посібник. Житомир : Поліський національний університет, 2022. 160 с. URL: http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/13044/1/OED_2022_160p.pdf
12. ДСТУ EN 15565:2016 Туристичні послуги. Вимоги до професійної підготовки та кваліфікаційних програм для гідів (EN 15565:2008, IDT).
13. ДСТУ EN 13809:2018 Послуги туристичні. Туристичні агенції та туристичні оператори. Терміни та визначення (EN 13809:2003, IDT).

Допоміжна література

1. Салата О. О. Основи музеєзнавства : навчально-методичний посібник. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 164 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/12175/1/O_Salata_NMP_OM_IS.pdf
4. Белікова М. В., Зайцева В. М. Основи музеєзнавства : навчальний посібник. Запоріжжя : ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2015. 180 с. URL: <http://eir.zntu.edu.ua/handle/123456789/1935>.
5. Покриття туристичних карт серії «Україна. Відпочивай активно». Західний регіон URL: <https://www.google.com/maps/d/viewer?msa=0&mid=14veWmEK1ypuGNCBstE8ZRTbtLxc&ll=48.59827373313378%2C24.39468209193179&z=8>.

14. Галасюк С.С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2019, 178 с
15. Покоłodна М. М. Організація екскурсійної діяльності : підручник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 180 с <http://eprints.kname.edu.ua>
16. Кіптенко В. К., Малиновська О. Ю. Організація екскурсійних послуг : підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС 2018. 518 с.

Інформаційні ресурси

1. Сучасні тенденції розвитку туризму. Регіональний туризм : віртуальна виставка / бібліотека МНАУ. URL: https://lib.mnau.edu.ua/08_turizm_1.html
2. Туристичні послуги. Вимоги до професійної підготовки та кваліфікаційних програм для гідів URL: <http://shop.uas.org.ua/ua/turistichni-poslugi-vimogi-do-profesijnoi-pidgotovki-ta-kvalifikacijnih-program-dlja-gidiv.html>
3. Менеджер Києва Юлія Бевзенко URL: <https://yuliabevzenko.com/>
4. Рідне Прибужжя : (пам'ятні дати Миколаївщини на 2021 рік) : методико-бібліогр. покажч. / склад. А. А. Трокай ; ред. Л. М. Голубенко ; Миколаїв. обл. універс. наук. б-ка. Миколаїв, 2020. 48 с. URL: https://www.mindmeister.com/ru?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=UA_ru_search&utm_content=mm&gclid=CjwKCAiAouD BRBIEiwALhJH6JtB HKgkyvJMcN4IK-XdzjE_Z5LWvR2Cm1wej1kj4rJrgiHqmNQGSRoCPg4QAvD_BwE
5. Пам'ятні дати та ювілеї на 2021 рік URL: <https://uinp.gov.ua/dokumenty/normatyvna-baza-shchodo-pamyatnyh-dat-ta-yuvileyiv/pamyatni-daty-ta-yuvileyi-na-2021-rik>
6. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua
7. Всесвітня туристична організація. Офіційний сайт URL: <http://www.unwto.org>
8. Кукліна Т.С. Гастрономічний туризм на туристичному ринку України / Т.С. Кукліна. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/kuklina.htm.
9. Офіційний сайт Міжнародної асоціації гастрономічного туризму. URL: <https://worldfoodtravel.org/>.
10. Сайт Української Асоціації активного та екологічного туризму [Електронний ресурс]. – URL: <http://uaeta.org>
11. Офіційний сайт Всеукраїнської асоціації гідів. URL: <https://uaguides.com/>
12. Офіційний сайт Гільдії гідів. URL: <https://gg.in.ua>
13. Офіційний сайт Ліги екскурсодів м. Київ. URL: <http://excurs.kyiv.org/>
14. European federation of tourist guide associations URL: <http://www.feg-touristguides.com>

Законодавчо-нормативні акти

1. Верховна Рада України : офіційний вебпортал парламенту України Законодавство України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
2. Про затвердження Положення про порядок видачі дозволів на право здійснення туристичного супроводу фахівцям туристичного супроводу : Наказ Держ. турист. адмін. України від 24.09.2004 № 83 : станом на 17 жовт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1344-04#Text>

3. ДСПТО 5113-Ю.63.30 – 2007. Державний стандарт професійно-технічної освіти. Професія-екскурсовод / Міністерство освіти і науки України, Міністерство праці та соціальної політики України. [Чинний від 2007-08-29]. Київ, 2007. 75 с. URL: https://uu.edu.ua/upload/Osvita/Navch_metod_d_t/Standarti/standarti_PTO/excursovod.doc

4. Про затвердження Положення про порядок видачі дозволів на право здійснення туристичного супроводу фахівцям туристичного супроводу : Наказ Держ. турист. адмін. України від 24.09.2004 № 83 : станом на 17 жовт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1344-04#Text>

5. Про затвердження нормативно-правових актів, які регламентують порядок організації туристсько-краєзнавчої роботи : Наказ МОН України від 02.10.2014 № 1124. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1340-14#Text>

6. Інструкція щодо організації та проведення екскурсій і подорожей з учнівською та студентською молоддю : Наказ МОН України від 02.10.2014 № 1124. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1341-14#Text>

7. Про охорону культурної спадщини : Закон України від 08.06.2000 № 1805-III : станом на 31 жовт. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text>

Допоміжні ресурси

1. Мандруй Україною. URL: <https://discover.ua/trips>

2. Миколаївський обласний центр національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді. URL: <http://nikturcentr.mkstat.net/>

3. Мережа туристичних агентств «Поїхали з нами» URL: <https://top20.ua/mk/turizm-podorozhi/turistichni-agentstva-ekskursiyi/poyihali-z-nami-turistichna-agentsiya-4.html>

4. Миколаївський обласний краєзнавчий музей. URL: <http://www.museum.mk.ua/>

Витяг

з Закону України про туризм

Стаття 21. Договір на екскурсійне обслуговування

За договором на екскурсійне обслуговування одна сторона (суб'єкт, що здійснює туристичну діяльність) за встановлену договором плату зобов'язується надати за замовленням іншої сторони (екскурсанта) обслуговування, істотною частиною якого є послуги екскурсовода (гіда-перекладача) загальною тривалістю не більше 24 годин, які не включають у себе послуги з розміщенням. Договір на екскурсійне обслуговування укладається за правилами, визначеними цивільним законодавством, у тому числі шляхом видачі ваучера.

Загальні положення про договір на надання послуг застосовуються до договору на екскурсійне обслуговування, якщо інше не передбачено законом та не суперечить суті зобов'язання. Особа, яка надає екскурсійні послуги, зобов'язана до укладення договору на екскурсійне обслуговування надати екскурсанту необхідну і достовірну інформацію щодо екскурсійного обслуговування, його видів і особливостей, кваліфікації екскурсовода, про порядок і строки оплати екскурсійних послуг, а також надати екскурсанту на його прохання іншу інформацію з питань екскурсійного обслуговування.

Відповідальність сторін за невиконання, неналежне виконання зобов'язань відповідно до договору на екскурсійне обслуговування, порядок припинення договору на екскурсійне обслуговування визначаються відповідно до цивільного законодавства та законодавства з питань захисту прав споживачів.

Зразок договору на екскурсійне обслуговування

(подано за сайтом <https://andreolli.com.ua/wpcontent/uploads/2018/02/Dogovir-Zamost.pdf>)

Договір на екскурсійне обслуговування

№ ___/___-___

м. Львів

« ___ » _____ 20__ р.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Туристична компанія «Прем'єр Круїз» (ТМ «Андреоллі-тур»), (код ЄДРПОУ 37880222, Ліцензія Державного агентства України з туризму та курортів серія АГ № 581327 від 18.09.2012 року), в особі Директора Чернеги Олени Михайлівни, що діє на підставі Статуту, надалі Виконавець, з однієї сторони, та Громадянина(ки)

_____, паспорт громадянина України для виїзду за кордон _____, що діє на підставі особистого волевиявлення у власних інтересах та/або інтересах третіх осіб (туристів): _____, надалі – Замовник, з іншого боку; разом іменовані як Сторони, дійшли згоди і уклали цей Договір про наступне:

1. Предмет договору

1.1. Виконавець за встановлену цим Договором плату зобов'язується надати за Заявкою Замовника обслуговування, істотною частиною якого є послуги екскурсовода (гіда-перекладача) загальною тривалістю не більше 24 годин, які не включають у себе послуги з розміщенням.

1.2. Замовник зобов'язується дотримуватися усіх умов цього Договору та усіх додатків до нього. Усі додатки до Договору є невід'ємною частиною цього Договору та мають рівну з даним Договором юридичну силу.

2. Порядок надання послуг та їх обсяг

2.1. Сторони, підписуючи цей Договір, погодили між собою такий План Туру: • 06:30 – виїзд з Головного залізничного вокзалу м. Львова (м. Львів, пл. Різні). Проходження кордону по таймінгу – орієнтовно 3 години*. • Прибуття до м. Замость, оглядова екскурсія, 1 год. 30 хв. • Вільний час для обіду – 1,3-2 год. • Прибуття до польського м. Холм, оглядова екскурсія, 30-40 хв. • Вільний час на закупи (при можливості і швидкому перетині кордону) – до 1 год. • 20:30 – орієнтовно виїзд до м. Львова • 00:00 – 00:30 – орієнтовне прибуття до м. Львова. * Якщо кордон швидше перетинається – група має більше вільного часу або швидше повертається. Якщо навпаки – програма корегується або за рахунок зменшення часу на шопінг, або вільного часу. Вирішується на місці керівником групи або гідом. Туроператор не несе відповідальності за роботу митноприкордонних служб.

2.2. Сторони, підписавши цей Договір, погодилися на те, що План Туру в ході його проведення може бути змінений за взаємною згодою сторін та Туроператор залишає за собою право змінювати порядок відвідування об'єктів.

3. Права та обов'язки Сторін

3.1. Замовник зобов'язаний:

3.1.1. Надати письмово або на електронну адресу Заявку на екскурсійне обслуговування Виконавцю;

3.1.2. Оплатити надані екскурсійні послуги Виконавцю відповідно до умов даного Договору;

3.1.3. Мати з собою: діючу Шенгенську візу або біометричний паспорт, злоті для вхідних квитків, обіду та особистих витрат, воду та перекус в автобусі. 3.2. Замовник має право:

3.2.1. Отримувати детальну інформацію про екскурсійне обслуговування: час, місце, транспорт, назва екскурсії та інше.

3.2.2. Ознайомлюватися із Планом екскурсії при оформленні заявки або у режимі відкритого доступу на веб-сайті Виконавця за адресою: <https://andreolli.com.ua/ekskursijnitury/avtobusni-tury-vid-1-3dniv/zamost-i-holm.html>.

3.2.3. Змінити дату проведення екскурсійного обслуговування, за умови, що до початку проведення залишилося не менше ніж 72 години.

3.3. Виконавець зобов'язаний: 3.3.1. Надати послуги, передбачені п.1.1 даного Договору;

3.3.2. Забезпечити безпеку під час екскурсійного обслуговування Замовника;

3.3.3. Надавати інформацію про екскурсійне обслуговування Замовника;

3.4. Виконавець має право:

3.4.1. Отримати кошти за надані послуги від Замовника;

3.4.2. Відмовити в наданні послуг Замовнику, за умови, що до початку проведення екскурсії залишилося не менше ніж 48 годин. Якщо залишається менше ніж 48 години – 100 % штраф за послуги.

4. Вартість та порядок розрахунків

4.1. За отримання послуг, передбачених п. 1.1 цього Договору, Замовник зобов'язується сплатити на користь Виконавця 650 грн 00 коп.

4.2. Оплата послуг здійснюється з підписанням цього Договору, якщо інше не встановлено домовленістю Сторін, що оформлюється окремим письмовим правочином і додається до цього Договору.

4.3. Виконавець не несе відповідальність по відшкодуванню грошових витрат Замовнику за оплачені екскурсійні послуги, якщо Замовник в період обслуговування за своїм розсудом чи у зв'язку зі своїми інтересами не скористався всіма або частиною замовлених послуг.

4.4. У вартість послуг входить: > Транспортне обслуговування (автобус/мікроавтобус); > Туристичний супровід гідом-екскурсоводом по маршруту; > Групове туристичне страхування для громадян України.

4.5. У вартість послуг не входить: > Харчування (комплексний обід – орієнтовно 20 зл/ос); > Сума коштів в еквіваленті до 500 зл. до 3-х днів перебування на території Польщі. > Додаткові витрати (сувеніри, шопінг).

5. Форс-мажорні обставини

5.1. У разі виникнення непередбачених (форс-мажорних) обставин, які призупиняють або роблять неможливим виконання зобов'язань за Договором, Сторони відкладають виконання умов Договору до моменту усунення форс-мажорних обставин або моменту припинення їх дії. В такому разі Сторони не несуть відповідальності за невиконання зобов'язань за Договором протягом дії форс-мажорних обставин.

5.2. Факт настання та дії форс-мажорних обставин повинен бути документально підтверджений компетентним державним органом або визнаний Сторонами фактичними обставинами.

6. Відповідальність сторін

6.1. Сторони несуть відповідальність за невиконання та / або неналежне виконання зобов'язань за Договором у відповідності до умов Договору та чинного законодавства України.

6.2. Виконавець не несе відповідальності за збереження особистого багажу, цінностей і документів та іншого майна Замовника протягом всього періоду поїздки.

6.3. Виконавець за жодних умов і обставин не несе відповідальності за погіршення стану здоров'я, отримання фізичних травм, отримання тілесних ушкоджень будь-якого ступеня тяжкості, смерть Замовника, необхідність сплати за його медичне обслуговування, ліки, репатріацію останків тощо.

6.4. Відповідальність за наслідки, які викликані несвоєчасним прибуттям Замовника до місця початку реалізації Туристичного Продукту (виїзду), покладається на Замовника. При цьому нез'явлення Замовника до місця початку реалізації Туристичного Продукту в належний час вважається відмовою від Туристичного Продукту.

6.5. Замовник несе одноособову відповідальність за достовірність наданих про себе відомостей та інформації, за дійсність та чинність наданих ним документів.

7. Термін дії Договору

7.1. Цей Договір вступає в дію з моменту підписання Сторонами і діє до повного виконання договірних зобов'язань по ньому.

8. Порядок вирішення спорів

8.1. Всі спори, які виникають між Сторонами, вирішуються шляхом переговорів, а у випадку недосягнення згоди – в судовому порядку, згідно з чинним законодавством України.

9. Прикінцеві та перехідні положення

9.1. Усі правовідносини, що виникають у зв'язку з виконанням умов Договору і не врегульовані ним, регулюються нормами чинного законодавства України.

9.2. Якщо після укладення Договору з'ясується, що будь-яка із Сторін не мала права його укладати і його дія має бути припинена, то винна Сторона зобов'язана відшкодувати іншій Стороні усі витрати, які та понесла у зв'язку з укладенням та виконанням Договору, а також спричинені такій Стороні збитки.

9.3. Замовник та Виконавець підтверджують, що однаково розуміють значення та умови Договору, його правові наслідки, дійсність намірів при його укладанні, а також те, що цей Договір не вчинений під впливом помилки, обману, у результаті зловмисної домовленості Сторін та не є фіктивним або удаваним.

9.4. Сторони засвідчують, що всі умови даного Договору їм зрозумілі та не потребують додаткового тлумачення.

9.6. Усі Додатки до даного Договору, підписані Сторонами, є його невід'ємною частиною.

9.7. Цей Договір укладено у двох примірниках, які мають однакову юридичну силу, по одному примірнику для кожної Сторони Договору, українською мовою.

ВИКОНАВЕЦЬ: ТОВ «ТК «Прем'єр Круїз» (ТМ «Андреоллі-тур») Адреса: 79008, м. Львів, вул. Римлянина, 1, офіс № 47. Тел. +38-068-822-32-32; +380322479559; +380661189444
Електронна адреса: <https://andreolli.com.ua> Р/р 2600901777296
Банк ПАТ «Кредобанк», м. Львів МФО 325365 Код ЄДРПОУ 37880222 Ліцензія АГ, № 581327 Директор: _____
Чернега О.М.

ЗАМОВНИК:

П.І.Б. _____

Паспортні дані: _____

Підпис

Додаток 3

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА ЕКСКУРСІЇ

Тема екскурсії _____

Тривалість (год.) _____

Протяжність (км) _____

Автор-розробник _____

автор, колектив авторів, підприємство Зміст екскурсії

_____

_____

Маршрут екскурсії _____ у т. ч. варіанти маршруту _____ (літній, зимовий)

Технологічна карта екскурсії

Ділянки (етапи) пересування за маршрутом від місця збору до останнього пункту на конкретному маршруті	Місця зупинок	Об'єкт показу	Тривалість огляду	Основний зміст інформації	Вказівки з організації	Методичні вказівки
1	2	3	4	5	6	7

ЗМІСТ

Передмова	3
Змістовний модуль 1. Теоретично-методологічні основи організації екскурсійної діяльності	6
Тема 1. Екскурсійна справа в Україні: історія і сучасність	6
Тема 2. Екскурсії та їх сутність	7
Тема 3. Класифікація екскурсій	9
Змістовний модуль 2. Формування професійної майстерності екскурсовода	10
Тема 4. Методика підготовки екскурсій	10
Тема 5. Методика і техніка проведення екскурсій	12
Тема 6. Професійна майстерність екскурсовода	14
Тема 7. Клієнтозорієнтований підхід до екскурсійного обслуговування	14
Тема 8. . Інноваційні технології у галузі екскурсійних послуг	15
Тести до практичних занять та самостійної роботи студентів з тем курсу «Екскурсійна діяльність»	17
Творчо-прикладні завдання для самостійних робіт	20
Рекомендована література	21
Додатки	24

ЕКСКУРСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Методичні рекомендації

Укладач: **Гарбар** Галина Анатоліївна

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Таймс.
Ум. – друк. арк.4,0Тираж 5 прим.

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, буд. 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.